

A mester és a tanítvány szemléletbeli különbsége

Út vagy cél, azaz folyamat vagy állapot

Ismert a kezdeti nagy lemorzsolódás a harcművészeti klubokban. Az első évben sokan elmennek, ez tény, és ennek okairól érdemes elmélkedni. Tapasztalatom szerint az egyik ok az, hogy egészen más és másképp történik az edzésen, mint ahogy azt a tanítvány elképzelte, ezért elbizonytalanodik, motivációja csökken, nem akar tovább edzésre járni. Ennek pedig az alapvető oka a mester és a tanítvány szemléletbeli különbsége. Ha a kezdő vagy leendő tanítványokban ezt az eltérést tudatosítjuk, talán elkerülhetjük a lemorzsolódást, így hozzájárulhatunk klubunk, irányzatunk erősítéséhez.

Mi a motivációja a tanítványnak? El akar érni egy célt! Szeretne így vagy úgy küzdeni, ilyen vagy olyan testi, szellemi képességekkel rendelkezni. A cél elérése érdekében hajlandó keményen dolgozni, edzeni, választ egy olyan stílust, mestert, aki segít neki a célt elérni. Természetesen egy hatékonyan oktató mestert, ami azt jelenti, hogy minél hamarabb elérje ezt a célt, ezt az állapotot, annál jobb. Az az oktató a jobb, aki rövidebb idő alatt eljuttatja ebbe az állapotba! – gondolja a tanítvány. Egy vagy két viszonylag egyszerűen megfogalmazott cél, amit el akar érni – ez hajtja a tanítványt.

A mestere ezzel szemben egy utat, egy folyamatot kínál neki, amelyen végig kell mennie, és tisztában van azzal, hogy az utat nem rövidíthető le. A tanítványt egészében, összetetten látja, tudja, hogy nagyon sok területen kell fejlődnie, nem csak azon a néhány téren, amit a tanítvány gondol. Nem jó az, ha lerövidítjük a folyamatot, ez megakadályozza a cél elérését. Sőt azt is látja, hogy az út maga

formálja a tanítványt, akinek valószínűleg meg is fog változni a célja. Továbbá azzal is tisztában van, hogy az út végtelen és folyamatos, nincs végső cél, illetve a cél az maga az út járása. Maga a mester is használja a célt mint eszközt az út járásához, rövid és hosszú távú célokat jelöl ki, de mindig a bejárható utat látja maga előtt.

A tanítvány elérendő célban, azaz állapotban gondolkodik, míg a mester bejárható utat, folyamatot kínál. Ebben látom az alapvető ellentmondást a (kezdő) tanítvány és a mester szemlélete között.

A tanítvány ennek következtében azt tapasztalja, hogy az út sokkal hosszabb, bonyolultabb, sokkal több területen és alaposabban kell fejlődnie, mint ahogy azt akkor gondolta, amikor elkezdett az edzésekre járni. A tanítvány technikákat akar tanulni, mestere pedig azt szeretné, hogy tanítványa jobba váljon. Ehhez azonban hosszú időn keresztül rendszeres, tudatos, kemény munkára van szükség – ennek kell előbb-utóbb tudatosulnia a tanítványban. Lesznek, akik elmennek, amikor rájönnek, hogy nem tudnak egy-két hónapon belül olya-

nok lenni, mint amit elvártak. Akik maradnak, nagyon sok nehézséggel találkoznak, olyankor is, amelyekről az első pillanatban nem is nyilvánvaló, miért kell teljesíteni, miért kell megfelelni. Fontos, hogy a tanítvány elfogadja mesterét, bizzon benne, higgye, hogy van értelme, ha ő esetleg ott akkor nem is látja. Az élet is nehézségeket állít elé, problémákba ütközünk, amelyeket meg kell oldani, akadályokba, amelyeket le kell győzni, konfliktusokba, amelyeket fel kell oldani. Az utat, amelyen járunk (melyet mesterünk jelölt ki) az életet modellezi, nehézségeket állít elé, s ezeket le kell győznünk.

Aki éveket-évtizedeket töltött a harcművészete gyakorlásával, az az élet problémáival való szembesüléskor is hasznát látja ennek. Egészen más a hozzáállása. Kialakul benne a hit, hogy ő maga alakította saját sorsának. Hisz abban,

hogy rajta is múlik a problémák megoldása. Sőt elsősorban rajta múlik! Ehhez kitarásra van szükség, lehet hogy éveken keresztül kell dolgozni egy-egy középtávú cél érdekében ahhoz, hogy ezt elérjük.

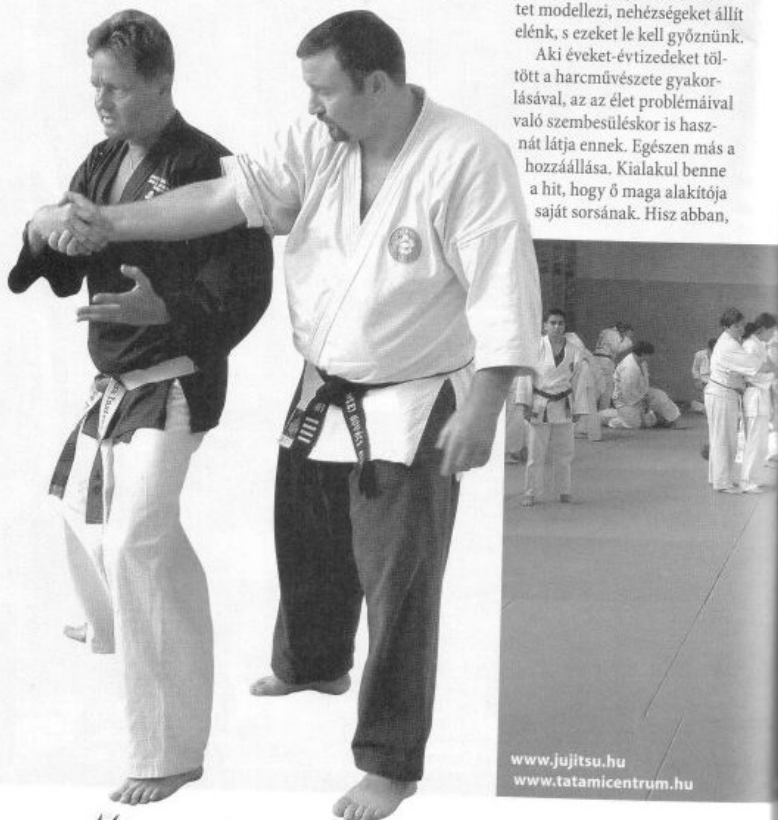
Az edzők, mesterek, amikor megállapítják a feladatokat, a legyőzendő akadályokat, nagy felelősséget vesznek magukra. Olyan célokat tűznek ki, amelyek sok munkával, nehezen érhetőek el, de megéri a befektetett energiát. Az edző, a mester csak úgy követelheti ezt, ha erkölcsileg feddhetetlen, fizikailag mentálisan alkalmas a betöltött szerepére, azaz hiteles. Csak ekkor várhatja az elfogadást.

Fontos, hogy ezek a célok, követelmények állandóak legyenek, ne változzanak! A tanítványok érzékké, hogy folyamatosan az értelmes cél érdekében dolgoznak, munkájuk hasznos. Egy tisztességes edző nem változtatja a nézeteit, amit eddig

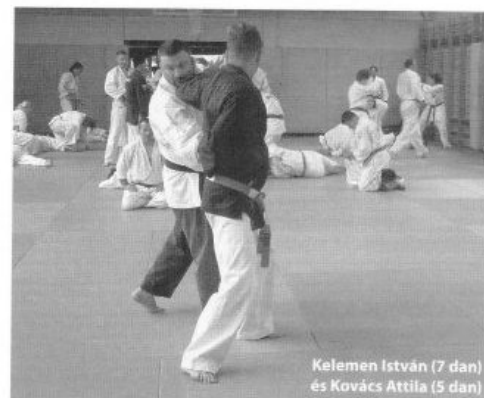
követelt, célul tűzött ki, később nem követelheti annak az ellenkezőjét. A követelmények teljesítésének megítélése nemegyszer szubjektív, gondoljunk csak például az övfokozat odaítélésére. Egy tisztességes mester nem részrehajló, mindenkit önmagához mértén minősít és szigorúan ítél. Akkor tisztességes, ha nem ad érdemtelenül fokozatot, csak a kemény munkát honorálja. Egy mester talán leginkább tisztességtelen tette a tanítványával szemben, ha érdemtelenül ad neki övfokozatot.

Ezeknek a gondolatoknak a megismerése fontos, hiszem, hogy a tanítványok jobban megértik majd mesterüket is, megértik, hogy minden elérendő cél, legyőzendő akadály az ő fejlődésük érdekében van, akkor is, ha ez az első pillanatban számukra nem nyilvánvaló.

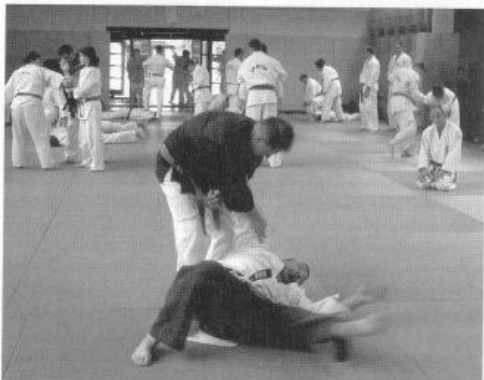
Berkes László (4 dan)
a Magyar Ju Jitsu Szövetség elnökhelyettese

16

Kelemen István (7 dan)
és Kovács Attila (5 dan)

17